

Sari Elfving

KUKA KELPAA SUOMEN IDOLSIN JUONTAJAKSI? Tyylituomioita iltapäivälehtien nettikeskustelussa

Artikkelissa pohditaan kysymystä tyylin, luokan ja sukupuolen välisestä suhteesta mediaviihhteessä ja erityisesti viihdejuontajien kuvastossa. Tarkastelun kohteena on Suomen Idols-ohjelman juontajana toimineen Ellen Jokikunnaksen julkisuuskuva ja sitä koskeva tulkintatyö internetin keskustelupalstoilla. Artikkelissa arvioidaan kriittisesti myös sitä, miten juontajan ammattia koskevia käsityksiä uusinnetaan suomalaisessa mediassa.

Syksyllä 2008 televisioitiin neljäs Suomen *Idols*, jota juonsi edellisistä tuotantokausista poiketen kolme henkilöä: Jani Toivola, Ellen Jokikunnas ja Heikki Paasonen. Juontajavalinnoista alettiin keskustella iltapäivälehtien verkkosivujen web-palstoilla² jo keväällä 2008, puoli vuotta ennen *Idolsin* lähetyskautta. Palstojen kommenttiketjuissa moni ohjelmaa odottava kummasteli ratkaisua: miksi ohjelmaan tarvittaisiin peräti kolme juontajaa? Ohjelman alettua eräs nettikommentaattori vertasi suomalaista formaattisovellusta amerikkalaiseen ja ylisti *American Idolin* juontajaa Ryan Seacrestia:

Amerikan Idolsin Rayan juontaa koko setin yksin ja mittasuhteet on sentään ihan toiset. Täällä pitää samaa hommaa hoitaa kokonainen ryhmä juontajia.³

Kommentaattorin mukaan Suomeen tarvittiin kolme juontajaa, eikä tulos ollut silti kovinkaan kummoinen. Eniten netissä kommentoineita kirjoittajia ihmetytti kuitenkin Ellen Jokikunnaksen valinta *Idolsin* juontajaksi. *Iltalehden* verkkosivujen Keskustelufoorumiksi nimetyllä palstalla muisteltiin takautuvasti Jokikunnaksen aiempia työtehtäviä ja julkisuuskuvaa. Kiinnostavaa näissä kommentteissa oli mielipitei-

¹ Artikkelia työstäessään kirjoittaja työskenteli Tampereen yliopiston Tiedotusopin laitoksella Intermedia-tutkimushankkeessa ("Konvergenssista intermediaalisuuteen: jatkuvuus ja muutos suomalaisen median kehityksessä").

² Kummankin lehden verkkosivuilla keskustelualueilla on omat teemansa urheilusta päivän puheenaiheisiin. *Iltalehden* Keskustelufoorumi ilmoittaa käyttäjälleen, että kaikki lähetetyt viestit päätyvät viestikenttiin, mutta asiattomuudet karsitaan ylläpitäjän puolesta. *Iltasanomien* Keskusteluissa korostetaan sitä, että kaikkien viestien sisällöt tarkistetaan. Molemmissa keskustelun säännöt ja ohjeet ovat helposti luettavissa. Keskustelijoita varoitetaan rasistista huomautuksista, toisten haukkumisesta tai huutamisesta.

³ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=11245&showAllMessages=true. *Idols* perustuu brittiläiseen formaattiin, jonka kehittäjänä pidetään Simon Fulleria. *American Idolista* ks. www.americanidol.com/. *Idols*-ohjelmaformaattia on tuotettu 20:ssa maassa, mutta tässä artikkelissa keskitytään vain suomalaisen ohjelman tarkasteluun. (*American Idolista* ks. Jenkins 2007, 59–92 ja Hill 2005, 2–3.)

⁴ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&tstart=0

⁵ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=11245&showAllMessages=true

⁶ Juontajaan kohdistettuja lehtikirjoituksia ei voi tarkastella ottamatta huomioon lehdistön muuttumista 1970-luvun alussa: anti-idolit olivat osaltaan tulosta tabloidityyllisen journalismin yleistymisestä ja *Hymyn* ja *Nyrkkipostin* tapaisten lehtien suosioista. Samaan aikaan alettiin puhua ”julkikkisista” (Jallinoja 1997, 52–53), ja kuuluisuudessa säilyminen alkoi näyttäytyä kamppailuna: lehdissä alettiin listata kansan ihailmien suosikkiesiintyjien lisäksi myös vähemmän suosittuja tai vihattuja. (Elfvig 2008.)

siin liittyvien tunteellisten purkausten lisäksi ilmeinen epävarmuus siitä, mitä juontajalta odotetaan ja millä kriteereillä sopiva henkilö tulisi valita tehtävänsä. Nettikeskustelussa pohdittiin esimerkiksi henkilökohtaisen maineen merkitystä:

Ja mitähän väliä sillä mahtaa olla mistä on kotoisin...Eiks me kaikki kuitenkin olla ihmisiä. Ei tuo Ellen enää ole minunkaan suosikki ala-arvoisen käytöksensä takia mutta kai hän parhaansa yrittää ja osaa kai asiansa jos hänet aina halutaan ohjelmiin mukaan.⁴

Suomalaisia netissä kommentoivia katsojia kiinnosti paitsi suomalaisten juontajien määrä, myös heille annettu huomio ohjelma-ajassa. Joidenkin mielestä *Idolsissa* kilpailevia nuoria näytettiin kuvaruudussa liian vähän, kun kolme juontajaa sai liikaa huomiota. *Iltta-Sanomien* Keskustelussa kirjoitettiin:

Mielestäni koko formaatti on tänä vuonna harvinaisen huonosti toteutettu. Eilenkin oli melkein puoli tuntia ohjelma-ajasta kulunut eikä oltu vielääkään kuultu yhtään laulusesitystä. Joutavaa löpinää ja vanhojen juttujen kertausta. Mitä sillä muuten tekevät Ellen Jokikunnas ja kumppani? Lähinnä häiritsevät ohjelman kulkua. Koettakaa nyt hyvä ohjaaja keskittyä oleelliseen. Eivät edes laulajat jää tällä menolla mieleen.⁵

Suomalaisessa mediahistoriassa viihdejuontajien voimakas arvostelu ei ole mitenkään poikkeuksellista. Erityisesti show-ohjelmat ovat herättäneet keskustelua juontajan tehtävistä sekä niihin kohdistuvista yleisön odotuksista ja toiveista. 1960-luvun loppuvuosina katsojia ja kriitikoita puhutti juontajien retuperäinen ulkonäkö ja radikaali käyttäytyminen *Jatkoajassa* (Stenström 1996). Juontajia arvosteltiin päivälehdissä ja aikakauslehdissä, sekä kriitikkojen kirjoittamissa arvioissa että yleisön mielipidekirjoituksissa. 1970-luvun alussa lehdissä ihmeteltiin Timo T. A. Mikkosen esiintymistyyliä *M-Show'n* ohjelmaisäntänä. Molempien ohjelmien kohdalla pohdittiin sitä, mikä osuus ohjelmaa isännöivillä henkilöillä on ohjelman onnistumisessa. Mikkosen väitettiin menneen yleisön huomion osalta liian pitkälle ohjelmassaan, niin että varsinaiset vieraat eivät saaneet tarpeeksi huomiota. Mikkoseen julkisesti kohdistetut inhon ilmaukset tekivät hänestä oman aikansa inhokin eli ”anti-idolin” (Kuusi 1974).⁶

Kysymys viihdejuontajan ja ohjelmassa esiintyvien muiden henkilöiden välisestä suhteesta näyttää kiinnostavan televisioyleisöjä edelleen, kuten edellä lainattu nettipalstan kommenttikin osaltaan osoittaa. Myös kysymys siitä, miten paljon huomiota juontaja itse saa omalla olemuksellaan herättää, näyttää kiinnostavan televisioyleisöjä edelleen. Inhokkeja tuotetaan eri tavoin kuin 1970-luvun alussa, mutta niiden kulttuurinen merkitys on tuskin vähentynyt. Mediayleisöjen negatiivisten tunteiden kanavoiminen on internetin keskusteluyhteisöjen myötä varmasti vain vilkastunut. Toisaalta myös aikakauslehdistö näyttää edelleen olevan tärkeä paikka negatiivisten tunteiden tuottamiselle. Iltapäivälehdissä ja 2000-luvulla yleistyneissä suomalaisissa julkissegmentin lehdissä (kuten *Katsossa* ja *Seiskassa*) kanavoidaan yleisön negatiivisia affekteja tunnettuihin julkisuudenhenkilöihin ja

laaditaan listoja inhotuista ja ”turhista” julkkiksista.

Tässä artikkelissa tarkastellaan juontajuutta koskevien käsityksien tuottamista kahdella internetin keskustelupalstalla, *Iltalehden* ja *Ilta-Sanomien* verkkosivuilla. Erittelen tarkemmin niitä ongelmakysymyksiä, jotka tematisoituvat Suomen *Idolsia* juontaneen Ellen Jokikunnaksen julkisuuskuvassa *Ilta-Sanomien* ja *Iltalehden* verkkosivujen keskustelupalstojen viestiketjuissa⁷. Tarkastelluilla palstoilla juontajuus näytti kulminoituvan nimenomaan Ellen Jokikunnaksen hahmoon ja julkisuuskuvaan. Tämä on kiinnostavaa sikäli, että ohjelmassa Heikki Paasonen ja Jani Toivola saivat vähintään yhtä paljon näkyvyyttä kuin Jokikunnas.

Iltapäivälehtien keskustelupalstat toimivat *bulletin board* -logiikan mukaisesti (aiheesta ks. esim. Arpo 2005, 271): verkkosivuja lukevat netin käyttäjät kommentoivat julkaisijan eli *Iltalehden* ja *Ilta-Sanomien* esiin nostamia aiheita keskustelulle tarkoitettulla alueella. Julkaisijat ja sivujen ylläpitäjät voivat kyllä kehottaa tai yllyttää yleisöä kommentoimaan aihetta, mutta kommenttien rakentuminen pitkäksi ja polvekkaaksi keskusteluksi on lopulta kiinni verkkosivujen yleisöstä itsestään – siitä, miten se innostuu tai provosoituu aiheesta kirjoittamaan. Ketjun käsite kuvaa mielestäni hyvin tarkasteltua materiaalia: niissä lyhyet kommentit liittyvät edellisiin, ja ne kuvaavat usein reaktiivisia vastauksia edellä esitettyihin väitteisiin tai huomioihin. Verkkosivujen keskustelussa on paljon spontaaneilta vaikuttavia kommentteja, joiden sekaan on ladottu keskenään kilpailevia huudauksia, hymiöitä ja muita on line -yhteisöllisyydelle tyypillisiä kuvallisia merkkejä.

Juontajuuden tarkastelu avaa kiintoisan näkökulman media-alan ammatillistumisen historiaan: termi viittaa toimijuuteen, jonka sisälöstä tai sille asetetuista kriteereistä ei ole olemassa mitään jaettua yhteisymmärrystä. Juontajan ammatillisuus näyttää olevan kiinteästi kytköksessä kuuluisuuden kulttuurisiin rakenteisiin – juontajaa pidetään jo valmiiksi kuuluisana julkkiksena tai hän voi tulla sellaiseksi juontajuutensa kautta ja avulla. Lyhytaikaistakin näkyvyyttä mediassa voidaan pitää yksittäisten henkilöiden kohdalla väylänä vakituisempiin juontajatehtäviin. Useammin kuin kerran *Big Brotheriin* osallistuneet kilpailijat ovat kertoneet toivovansa kisasta selvittyään jonkinlaista juontajan paikkaa televisiossa. Näin julkisuudesta on itsestään tehty kriteeri julkisuudessa toimimiselle.⁸

Juontajia ei ole ehkä totuttu pitämään ammatinharjoittajina siinä, missä esimerkiksi toimittajia tai tuottajia. Juontajien voisi kuitenkin arvella tulleen televisioon jäädäkseen: vaikka ohjelmia voi digitelevision uudistumisen myötä seurata yhä joustavammin katsojan itsensä valitsemalla tavalla ja itse valittuna ajankohtana, ohjelmia ”kehys-tetään” silti uskollisesti erilaisilla kanavakasvoilla tai -äänillä, jotka kertovat ohjelmien alkamisesta, aikataulumuutoksista ja ohjelmien sisällöistä. Juontajuus näkyy työntyneen myös verkkoyhteisöllisyyden muotoihin: esimerkiksi SubTV:n nettiyhteisössä, Subjektissa⁹, on vaihtuvat verkkoemännät ja -isännät. Television chat- ja peliohjelmissa nähdään niissäkin usein jonkinlainen hahmo, joka kommentoi ruudulla toistettua tekstivirtaa tai arvuuttelupelin etenemistä. Television ”täyteohjelmina” pidetyissä peli- ja visailuohjelmissa juontajat voivat

⁷ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&tstart=0; keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&showAllMessages=true; keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=11245&showAllMessages=true; keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=3143&showAllMessages=true; portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=447545&tstart=0 ja portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?messageID=6294603.

Tämän lisäksi aineistoa on täydennetty tarvittavilta osin yhdellä *Aamulehden* verkkootteilla (www.aamulehti.fi/sunnantai/teema/ihmiset_paajutut/4738285.shtml) sekä yhdellä *Helsingin Sanomien* verkkosivun kommenttiketjulla. (Linkit tarkistettu 10.11.2008.)

⁸ Juontajan pätevyyttä voi 2000-luvun Suomessa tavoitella myös erilaisten koulutusväylien kautta: media-alan yhtiöt järjestävät kursseja henkilöstölleen samalla kun mallitoimistot, esiintymiskoulutukseen erikoistuneet yritykset ja kansanopistot tarjoavat keskenään hyvin erisältoisiä koulutuspaketteja.

⁹ subject.sub.fi/

olla paitsi yleisön aktiivisuutta tuottavia esiintyjä, myös se painavin syy, jonka vuoksi ohjelmaa ylipäänsä seurataan. (Tuomi 2007, 90.)

Juontajuuden kriittinen tarkastelu on tärkeää siitä syystä, että se voi nostaa esiin media-alan ammattilaisuuteen ja kuuluisuuteen kytkettyjä ajattelutapoja, joista osa on sukupuolittuneita ja luokkakohtaisia. Tässä artikkelissa tarkastellut *Idolsin* juontajuudesta tuotetut käsitykset avaavat erityisen kiintoisan näkökulman siihen, miten mediaviihteen yleisöt käyvät neuvottelua mediakuvastojen merkityksestä ja millaisia muotoja maun, tyylin ja erottautumisen historialliset käytännöt (Bourdieu 1984) voivat näissä ketjuissa saada.

Jani Toivola, Ellen Jokikunnas ja Heikki Paasonen. Kuva: MTV3.

Viihdejuontajan rooli *Idolsissa*

Idolsissa on piirteitä kykyjenetsintäkilpailuista sekä toisaalta myös elämäntyyli- ja muutosohjelmista, joissa kilpailuun osallistuvien henkilöiden ulkonäköä tai tyyliä muokataan (Paasonen 2007). Tutkija Su Holmesia mukaillen sen voi määritellä pop-realityksi (engl. *reality pop program*), jossa populaarimusiikin ja pop-tähtien tuottaminen toimii ohjelman juonellisenä kantimena. Realityn käsite ei kuitenkaan kaikilta osin sovellu kuvaamaan ohjelmaa, sillä loisteliaita tähtikuvia ja performansseja tuottavat ohjelmat eivät kuvaa todellisuutta vaan huolella hiottuja performansseja ja pitkään suunniteltuja esityksiä. (Holmes 2004, 148.) *Idolsin* tähdet eroavat fiktiivisten televisiosarjojen tähtihahmoista siinä suhteessa, että *Idols*-tähdet ovat (laskelmoidusta tyylistään ja performanssiin puetusta esityksestään huolimatta) todellisia – ainakin, jos niitä vertaa tv-sarjojen fiktiivisiin tähtiin, joilla on ohjelmissa fiktiivinen roolinsa ja näiden roolien ulkopuolella näkyvä *off stage* -tähtihahmo (emt., 152–53). *Idolsissa* tähdet esiintyvät niin sanotusti omana itsenään, vaikkakin performatiivisten rooliensa antamissa rajoissa. Voidaankin sanoa, että *Idols*-tähdet ovat todellisia, mutta paradoksaalisella tavalla.

Idolsin juontajat esiintyivät hekin performatiivisten rooliensa rajoissa, mutta heidän asemansa kuuluisuutena oli eri tavoin rakentunut kuin kilpailijoiden. Vuonna 2008 juontajat oli positioitu siten, että he tasapainoivat yleisön, tähtikandidaattien ja musiikillisia makutottumuksia hallitsevien tuomareiden sekä ohjelmassa esiintyvien musiikkialan kouluttajien välillä. Vuoden 2008 *Idolsissa* korostettiin juontajien roolia kilpailijoiden kannustajina ja hoivaajina. Selälle taputtelu, peukkujen pitäminen ja osaaottavat sanat kilpailusta pudotetuille muodostivat vastapainon tuomarien kovasanaiselle palautteelle ja kilpailun armottomuudelle.

Idolsin juontajat ovat ohjelmakaudesta toiseen olleet dramatisoimassa yleisön ja ohjelman välistä suhdetta (Holmes 2004) kannustaessaan kotiyleisöä osallistumaan ohjelmaan äänestyksen ja palautteenannon kautta (vrt. yleisöä osallistava juontaja radiossa, ks. Oinonen tässä numerossa). He ovat puhutelleet ohjelman yleisöä suoraan ja toimineet heidän edustajanaan ohjelman sisällä. Tässä suhteessa rooli on rakentunut samalla tavalla kuin juontajan rooli viihde- ja asiaohjelmien perinteessä. Yleisön läsnäolo ja suora puhuttelu on viihdeohjelmissa melko avoimesti artikuloitu, jos sitä vertaa esimerkiksi tv-draamaan. Draamassa teeskennellään, että yleisö ei ole esityksessä läsnä, kun juontajan varaan rakentuvassa viihde- tai valistusohjelmissa juontajan nimenomaisesti odotetaan puhuvan suoraan yleisölle. (Marshall 1997, 122–23.) Kotiyleisöille suunnattujen osallistumiskehotusten osalta he muistuttavat peliohjelmien juontajia: nämä suostuttelevat kotiyleisöjä osallistumaan kisaan ja rakentavat ohjelmasta pelinomaista tilaa (Tuomi 2007).

Idols-juontajilla on merkitystä myös television sarjaohjelmien katseluun liittyvän jatkuvuuden tuottamisessa. Pysyvät juontajahahmot tukevat sarjallisuuden rakentamista kykyjenetsintäkilpailuissa yleisemminkin (genrestä ks. Jenkins 2006, 78). Jatkuvuuden varmistamisella on merkitystä sikäli, että *Idols* perustuu ”pudotusuhkaan”, jonka

Jani Toivola. Kuva: MTV3.

seurauksena kilpailija toisensa jälkeen pudotetaan kisasta. Juontajat ovat pysyviä henkilöitä, joiden läsnäolosta katsoja voi olla varma kilpailun loppuun saakka. Nettikeskustelujen kommenttien perusteella yleisöt pitävät juontajia merkittävänä ohjelman jatkuvuuden kannattelijoina myös tuotantokausien välillä. Jopa puoli vuotta ennen uuden tuotantokauden televisioimista netissä keskustellaan jo siitä, kuka tai ketkä tullaan näkemään ohjelman juontajina.

Vuoden 2008 *Idolsissa* ohjelmaan oli tuotu karnevalistisia teemoja *Idols Extra* -ohjelmaosion kautta. Siinä juontajat Heikki Paasonen ja Jani Toivola esitettiin kasaamassa bändiä, jolla ei näyttänyt käytännössä olevan minkäänlaista tulevaisuutta. Bändistä näytti aluksi tulevan Paasonen egoistinen projekti, joka harjoitteli kylmässä varastossa. Lopulta myös Jani Toivolalle annettiin rooli bändissä, ja kokoonpano

sai nimekseen *The Gay*. Yhtyeen ensimmäinen keikka nähtiin *Idolsin* loppufinaalissa Helsingin Jäähallissa¹⁰.

Karnevalisoitu *Idols Extra* -osio ivasi kovaa kilpailua ja erityisesti tyyliä, jolla tähdätään *Idols*-kilpailussa erottautumiseen. Tyylijutilla leikkittely oli läsnä myös Jani Toivolan performansseissa, joissa hän keikaroi jonkinlaisena "olemuksen opettajana". Jokikunnaksella oli karnevalistisessa *Idols Extrassa* tässä suhteessa hiukan pienemmäksi mitoitettu rooli: hän toimi "mediakasvattajana", joka tivasi kilpailijoilta heidän mediastrategioitaan ja tutustui televisiokameran käyttöön. Jokikunnaksella oli nimellinen rooli myös Toivolan ja Paasonen bändiprojektin managerina.¹¹

¹⁰ 14.12.2008.

¹¹ *Idols Extra* 25.9.2008.

Heikki Paasonen. Kuva: MTV3.

¹² www.mtv3.fi/ohjelmat/idols2008/uutiset.shtml?735465

¹³ Brändiäjtellusta *Idolsissa* ks. Rautiainen 2007.

¹⁴ www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1391959

¹⁵ www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1391182

¹⁶ www.suomenkuvalehti.fi/etusivu/taiteet-ja-ihmiset/elokuva/cannes-saimaistaa.aspx

¹⁷ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=60&sourceStart=40

¹⁸ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&tstart=0

¹⁹ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=60&sourceStart=40

Tyylin ja makutottumuksien merkitystä on *Idolsia* tarkasteltaessa vaikea ohittaa: ohjelmaformaatti perustuu kilpailijoiden jatkuvaan stailaukseen ja tyyllilliseen koulumiseen. Tyyli kuvaa myös yleisöjen mielenkiintoa ohjelmaa kohtaan. Suomessa ohjelmalla on väitetty olevan huomattavaa merkitystä nuorten ja lasten tyyllillisten makutottumuksien muovaajana. *Idolsin* ja *Idols*-tähtien on arvioitu vaikuttavan myös sellaisten lasten elämään, jotka eivät ohjelmaa varsinaisesti seuraa. *Idolsia* käytetään nimenomaan musiikkimaun määrittäjänä – myös silloin, kun oma maku on sille vastakkainen. (Noppi & al. 2007, 130.) Tyyllillä on ratkaiseva merkitys myös *Idolsin* kerrontaa ja sarjallista jatkuvuutta kannattelevana teemana. Se on tapa tuotteistaa nuoria laulajia ”tuunaamalla” heidän esiintymistään ja ulkoista olemustaan stailauksen ja jatkuvan koulumisen avulla.¹² Ei ole liioiteltua sanoa, että tähtikandidaateista tulee musiikkityyliin ja elämäntyyliin sekä niihin viittaavien kulutusvalintojen julkisia symboleja.¹³ Tyylin ja kulutusvalintojen merkitys ohjelmassa ei kuitenkaan palaudu yksin kilpailijoihin vaan myös juontajiin. Nettikeskustelujen perusteella juontajia voidaankin pitää vähintään yhtä tärkeinä tyylin ilmentäjinä ja kulutusvalintojen symboleina kuin kilpailijoita.

Ideaalimaskuliinisuuden rakentaminen ja tottelematon nainen

Ellen Jokikunnaksen julkisuuskuvaa leimasi räväkkään ja riettaaseen esiintymiseen kohdistettu kritiikki kesästä 2007 alkaen, jolloin Jokikunnas juonsi Raumanmeren juhannuksen musiikkifestivaalia Porissa. *Iltasanomien* Viihdeuutisten mukaan Jokikunnas oli käyttänyt rivoa kieltä ja käyttäytynyt objektiivisesti Yhdysvalloista esiintyjäksi lennätettyä Pamela Andersonia kohtaan. Jokikunnas oli halventanut Andersonia puhumalla tämän rinnoista ja käymällä kiinni tämän takamukseen ohjelmalavalla. Lisäksi Jokikunnas ilmoitti festivaaliyleisölle, että Anderson on tullut juhille harrastamaan seksiä juhlan toisen juontajan, Jone Nikulan kanssa. Viihdeuutisissa tilannetta tulkittiin oireeksi romanssista – Jokikunnaksen väitettiin olevan mustasukkainen Jone Nikulasta¹⁴. Myöhemmin Ellen Jokikunnaksen ja Jone Nikulan suhdetta koskevat vihjailut huipentuivat kihlausta koskevaan uutisointiin. Viihdeuutisten mukaan Jokikunnas oli tietävästi kosinut miestä itse.¹⁵

Jokikunnaksen julkisuuskuvaan vaikutti myös se, että hän nimitti vuoden 2007 *Idolsissa* kilpaillutta Ari Koivusta julkisesti homoksi. Julkisuuteen oli myös nostettu tietoja siitä, miten huonosti Jokikunnas oli esiintynyt *Lordi*-elokuvan markkinointitapahtumassa Cannesissa. *Suomen Kuvalehden* mukaan tämä oli nimittänyt yleisöä kolme kertaa ”runkkareiksi”.¹⁶

Keväällä 2008 juontajan aiempi käytös nostettiin uudelleen esiin, kun *Idolsin* juontajia arvuuteltiin julkisuudessa. Iltapäivälehtien keskustelupalstoilla Jokikunnaksen kielenkäyttöä pidettiin ”räävittömänä” ja käytöstä sopimattomana ja ”törkeydessään huippuluokkaisena”.¹⁷ *Iltalehden* nettisivujen keskustelussa eräs kirjoittaja päätteli, että Jokikunnas on käyttäytymisensä perusteella mies.¹⁸ *Iltasanomien* netissä taas joku valitteli, kuinka ”Ellenin naama on joka paikassa”, ja kuinka tämä on ”rääväsuiainen kovis naiseksi”.¹⁹ Tulkinta sukupuolen ilmen-

tämisestä on kiinnostava, erityisesti jos sitä tarkastelee naiskuvaan kohdistettujen normien valossa: poiketessaan naiseutta koskevista oletuksista henkilön on pakko olla mies. Mieheksi kutsuminen kieli paitsi naiskuvaan koskevista rajoituksista myös siitä, miten pakonomaisia sukupuoliä koskevat luokittelut internetin keskusteluyhteisöissä voivat olla.

Nettikeskusteluissa Jokikunnaksen julkisuuskuvaa tarkasteltiin yllättävän kiinteässä suhteessa tämän puolison, Jone Nikulan julkisuuskuvaan. Jokikunnaksen pääteltiin saaneen työtehtävänsä *Idols*-juontajana seurustelusuhteensa avulla. Sen pääteltiin olevan jonkinlainen "suojayöpaikka". Eräs kirjoittaja arveli, että "Nikula on niin tärkeä osa *Idolsia*, että häntä ei varmasti haluta menettää". Toinen nimimerkki totesi, että moisella "tyhjännaurattajalla" ei olisi mitään mahdollisuuksia ilman Nikulaa.²⁰ Joku ilmaisi jopa kateutensa Jokikunnasta kohtaan:

²⁰ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=7407

Jone Nikula. Kuva: MTV3.

²¹ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&start=30&tstart=0

²² portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=447545&tstart=0

²³ www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1575339, http://www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1553779

²⁴ fi.wiktionary.org/wiki

²⁵ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?messageID=6922219

²⁶ Suomessa projekti on ollut käynnissä 2000-luvun alussa. Naisrockin historiaa ja nykytilaa tarkasteltiin vuonna 2004 julkaistussa teoksessa *Rockin korkeat korot*. Teoksessa ensimmäisiä suomalaisia naisartistejä etsittiin 1950-luvulta. (Aho ja Taskinen 2004.)

Emmää tiijä, kyllä se Elleni vaikka käyttäytyikin välillä huonosti niin on aika stära mimmi pakostikin kun on saanu Jonen. Jone ei varmaan ottas ketä tahansa. Mää kyl voisoin olla vaikka vähä kateellinen Ellenille kun se sai sen Jonen jonka mä ottasin vinkuen.²¹

Suhde Jone Nikulan kanssa toi Jokikunnaksen julkisuuskuvaan rock-musiikin viitekehyksen. Nikulaa ja Jokikunnasta pidettiin eräänlaisena rock-pariskuntana – uskottavana tai epäuskottavana sellaisena, kirjoittajasta riippuen: joidenkin mukaan Jone ja Ellen olivat ”wannabe rok rok”²², toiset taas kunnioittivat Nikulan rock-äijyyttä avoimen ihailuissa kommentissaan ja hehkuttivat tämän merkitystä suomalaisen ”äijäkulttuurin keulakuvana” ja ”pop- ja rock-kentän monitoimimiehenä.”²³ Kriittisestä näkökulmasta katsottuna äijyys liittyy suomalaisessa kulttuurissa erityisesti rock-kulttuurin tuotteistamiseen. Wikipedian mukaan äijä on niin sanottu tosimes, joka on ”usein alkoholisoitunut ja /tai kuuntelee hard-rock musiikkia”.²⁴ Nikula yhdistetään äijyyteen varmasti erityisesti siksi, että vuonna 2006 hän isännöi yhdessä muusikko Jouni Hynsen kanssa *Äijät*-ohjelmaa Sub-TV:ssä.

Nikulan äijyys yhdistettiin nettikommenteissa toiminnallisuuteen (”tosi äksöniä”) ja karskiin puhetapaan *Idolsin* tuomarina (”päästää karskit kommentit ilmeenkään värähtämättä”).²⁵ Myös ulkonäkö näytti herättäneen kysymyksiä: eräs kirjoittaja arveli, että Nikulan pitkät hiukset saattavat edustaa äijyyteen sopimatonta tyyliä – samalla tavoin kuin kaikkalainen stailaus, joka liittyy *Idolsin* ohjelmaformaattiin.

Kiinnostavaa nettitulkinnoissa on se, että Jokikunnaksen roolia ”rockin monitoimimiehen” puolisona pidettiin ongelmallisena, rockin maskuliinisia asetelmia uhkaavana ja myös demonisoitavana. Rock-kulttuurin historian näkökulmasta katsottuna ei ole yllättävää, että naistoimijat rockin kentällä asemoidaan joko tanssilattialle tai lavojen takahuoneisiin, miesten viihdyttäjiksi tai taustalla toimiviksi hahmoiksi. Feministiset musiikintutkijat ovat korostaneet naisten marginaalista asemaa rock-kulttuurissa 1970-luvulta alkaen. Rockin kanonisoiminen miesten alueeksi on saanut vastapainoa naisten roolia korostaneelta historiankirjoitukselta 1980-luvulta alkaen. (Coetes 1997, 51.)²⁶ Rockin ja naisten suhdetta pidetään edelleen kuitenkin ambivalenttina, kuten rocklehti *Rumban* naiskuvia tutkinut Katariina Kantola on todennut: ”Vaikka rockdiskurssin maskuliinisuutta ei pidetäkään muuttumattomana, rockin silti oletetaan kulttuurissamme olevan maskuliinista.” (Kantola 2003, 64.)

Musiikkitutkijat ovat huomauttaneet, että rockin maskuliinisuus rakentuu harvoin monoliittiseksi. Rockia tulisikin tarkastella enemmän viitekehyksenä, jonka sisällä moninaiset tulkinnat miehen seksuaalisuudesta ovat mahdollisia – joskin hetero-oletuksen rajaamia (Frith ja Robbie 1996, 375). Tässä tarkasteleman ”äijyys” ja sen yksi edustaja avaavatkin vain yhden näkökulman siihen, millä tavoin rockissa toimivan miehen maskuliinisuus voidaan ymmärtää ja määritellä – heteronormatiivisesti ja kiinteässä suhteessa ”partneriin” eli naiseen. Nettikeskustelun kommentteja voi lukea tämän heteronormatiivisuuden pönkittäjänä:

Jone on miesten mies, mutta peräänantamaton ja miehen näköinen. Häntä

on mukava kuunnella. Yleensä tulee sellaista, jota ei ole ennen kuultu. Ei kumarra kuvia ja hänellä on kaunis partneri. Onnea vaan molemmille.²⁷

Silti nettikeskustelujen parisuhdekuvauksissa ei painotu niinkään harmonia vaan miehen ja naisen angstin suhde: sikäli kun nainen ei pysy naiselle rajatussa tilassa (kuten rock-kulttuurin tapauksessa takahuoneessa, näkymättömissä), hänen toimintansa aktivoi kulttuurista uhkaa. Uhkaa torjutaan naisvihamielisyyden ilmauksilla, jotka kohdistuvat liialliseksi tulkittuun seksuaalisuuteen:

Ainoa plussa Ellenissä on hänen mies. > Miten ihmeessä sen sai naarttua.... Kevyesti. Ensinnäkin hän oman sanomansa mukaan tulee noita-suvusta (hän on kertonut isoäitinsä, jonka omaishoiti manalan porteille asti, olleen noita ja opettaneen häntä) ja toiseksi hän on horoskooppi-merkiltään skorpioni eli omaa luontaisesti erittäin hyvät seksin taidot. Nämä kaksi yhdistettynä on saaneet Jonenkin kaltaisen 'äijän' lankeamaan. Jonekin on vain ihminen 😊

Eräs kirjoittaja varoitti suoraan muita kirjoittajia Jokikunnaksen vaarallisuudesta:

Varo nyt kuitenkin Elleniä. Se liiskaa sun pallis, jos meinaat viedä Jone siltä. Muista tapaus Pamela (samalla Jone sai tietää, että hän virallisesti seurustelee Ellenin kanssa. Ja kun tumpelo ei saanut mitään aikaan, Ellenin piti kosia. Kyllä on suomimiehet tosi ÄIJLÄ. (nykyäänhän ei tajuta edes sitä, kuka on äijä ja kuka ei. Ei karu ulkonäkö tee äijää, vaan luonne. tosi äijä sais hepulin jos nainen kosisi tai tikahtuisi omaan käkätykseensä)²⁸

Kommentti viestii paitsi misogyniaa, myös epäuskoa suomalaisen miehen "äijyyteen". Kuten kirjoittaja itsekin toteaa, Jone oli käyttäytynyt kuin tumpelo, kun ei saanut itse mitään aikaiseksi. Murtumia ja tiloja epäuskolle löytyy siis koko sukupuoliasetelmasta – ei ainoastaan naista koskevasta kuvastosta.

Nettikeskustelun päätelmissä näkyi äijyyden ideaalimaskuliinisuus – äijyys oli tavoiteltavaa maskuliinisuutta, joka ei välttämättä toteudu, kuten esimerkiksi silloin, kun "tumpelo" ei saa mitään aikaiseksi ja naisen on pakko kosia miestä itse. Jokikunnaksen ja Nikulan suhdetta koskevaa kommentointia voi tulkita myös toisella tavalla: siten, että äijyyttä pidettiin autenttisena ja koskemattomana elämänalueena, jonka liiallinen stailaus ja julkisuushakuisuus pilaavat. Ne oli kommentteissa nähty epämiehekkääksi toiminnaksi.²⁹ Tämän tulkinnan valossa vaikuttaa siltä, että nettikeskustelussa äijyys haluttiin pitää irrallaan julkiskulttuurista. *Iltalehden* keskustelupalstalla epäiltiin suoraan jopa sitä, että Jokikunnas on "tartuttanut" julkkismaisuutensa Nikulaan:

Muutama vuosi sitten Jone ja Ellen olivat niin rok rok rok. Ulkoisesti yrittävät sitä edelleen. "Voi että me ollaan kovia, ihan kuin Suomen Paris Hilton ja Benji joku..." Olen ollut silti havaitsevinani että kumpikin viihtyy nykyään ihmeen hyvin naisten- ja juorulehtien toimittajien haastateltavina - mitä turhimmista aiheista. Wannabe rok rok rok -pariskunta

²⁷ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=437641&tstart=45

²⁸ Myös portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=447545&tstart=0

²⁹ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=437641&tstart=45

³⁰ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=447545&tstart=0

³¹ *Idolsin* neljänteen tuotantokautteen ilmesytyneet karnevalistiset painotukset antoivat ohjelmantekijöille tilan käsitellä Nikulan ja Jokikunnaksen suhdetta myös avoimesti ivallisesta näkökulmasta. 23.11.2008 televisioidussa ohjelmajaksossa karnevalisoitiin Nikulan äijyyttä hausalla tavalla, kun Ellen Jokikunnas imitoi hänen tyyliä puhetapaansa karrikoiden, naurettavaan tekonenään sonnustautuneena.

³² www.missuomi.fi

alkaa keski-ikäistyä. Näen jo otsikoita Me naisissa: "Lapsi toi elämäämme tasapainon" tai "Maalle muuttaminen oli elämämme kohokohta" jne... Ellen, miksi pilasit Jonen? Nyt Jonekin antaa samanlaisia diibadaaba-lausuntoja kuin sinä. Joka paikkaan.³⁰

Suomalaisen mediakulttuurin kannalta edellä esitetyllä on huomattavaa merkitystä. Tässä tuotetaan sukupuolittunutta näkemystä julkiskulttuurista: se yhdistetään erityisesti naisten toimintaan, naistenlehdissä tematisoituvaan julkisuuteen ja "juorulehtien" toimittajiin.

Kaikkiaan Jokikunnaksen julkisuuskuvan eräänlaisena ytimenä näytti olevan historiallisesti muotoutunut, stereotyyppinen käsitys tottelemattomasta naisesta: kurittomasta hahmosta, jossa yhdistyy koomisuus ja kapinallisuus, erityisesti valtasuhteiden vastustaminen. (Davis 1975). Tämä pätee sekä Jokikunnaksen kielenkäytön ja esiintymisen arviointiin että hänen rakkaussuhdettaan ja seksuaalisuuttaan koskeviin arvioihin nettikeskusteluissa. Amerikkalainen tutkija Kahtleen Rowe on liittänyt tottelemattoman naisen stereotyyppiin koomisiin genreihin ja televisioviitteeseen – *Muppet Show'n* Miss Piggyyn ja amerikkalaiseen *Roseanneen*. Molemmat ovat ympäristöönsä nähden liian äänekkäitä, liian hauskoja ja liian kapinallisia (Rowe 1995, 19). Liiallisuus ja yliampuus voivat ilmetä myös seksuaalisuuden tasolla – tällöin ne muodostavat uhan myös siveyttä koskeville normeille. Toisaalta avoin seksuaalisuus voi ilmentää myös naisen vallankäyttöä patriarkalisessa kulttuurissa.

Tottelemattoman naisen stereotyyppi perustuu groteskiin maailman kuvaustapaan, joka on ollut tyyppillinen erityisesti kansanläheisille viihteen muodoille ja karnevalismille. Venäläisen kirjallisuudentutkija Mihail Bahtinin mukaan groteskiin kuvaustapaan liittyy elämänilmiöiden kuvaaminen muutostilassa: metamorfoosi, kuolema ja syntyminen ovat groteskia peruskuvastoa (emt., 24). Groteskissa kerronnassa suodaan huomiota sellaisille elämänilmiöille, jotka yleensä karsitaan virallisen sävyisistä esityksistä. Tämän vuoksi groteskilla on yhteys alatyylisiin, epävirallisuuteen ja poikkeukselliseen. Groteski vastustaa ehdottomuutta ja välttämättömyyttä, joka ilmenee erilaisissa määrittelyissä. Välttämättömyys esiintyy historiallisten kausien maailmankuvassa monoliittisena, kiistattomana ja ehdottomana. Groteski tarjoaa vapautta näistä ehdottomuuksista. (Emt., 46; Stallybrass & White 1986.) Tämän vuoksi tottelemattoman naisen kuvasto on myös kiinnostanut feministisiä tutkijoita: kapinasta on etsitty vastusta naiskuvaa koskeville yhteiskunnallisille normeille. Iltapäivälehtien nettikeskusteluissa ilmenevä tottelemattomuuteen kohdistuva arvostelu ja tuomitseminen eivät kuitenkaan anna paljontaan tukea naiskuvaa koskevien rajojen laajentamiselle tai valta-asetelmien haastamiselle.³¹

Jokikunnaksen naiseuden ja seksuaalisuuden korostamista ja demonisointia ei voi tarkastella irrallaan juontajan julkisuushistoriasta, jossa misseydellä on ollut keskeinen sija. Entisenä Miss Suomi -kandidaattina (vuoden 1998 finalistina)³² Ellen Jokikunnas on tässä suhteessa melko tyyppillinen iltapäivälehtien julkkis. Missien ja mannekiinien haastattelut ovat Suomessa olleet perinteisesti aikakauslehtien materiaalia. Viimeisten vuosikymmenien aikana niistä on kuitenkin tullut iltapäivälehtien ainesta. Kuten Laura Saarenmaa on havainnollistanut,

iltapäivälehdissä naisjulkisten seksuaalisuus kytketään viihteeseen ja vapaa-aikaan, kuten viikonloppunumeroihin ja juhlapyhinä myytäviin numeroihin. (Saarenmaa 2005, 115–17.)

Miksi ”tyrkky” on liikaa? Sutturatyylä ja vastenmielisyyden päivän selvyys

Tottelemattoman naisen stereotyyppissä ilmenevä liiallisuus (lihallinen, kielenkäyttöllinen jne.) kytkee tyyppin kiinnostavalla tavalla sosiaaliluokkia koskeviin kulttuurisiin käsityksiin ja erityisesti keskiluokan itsemäärättytyöhön. Pohtiessaan representaatioiden politiikkaa Beverly Skeggs havainnollistaa, miten kulttuurisissa representaatioissa ilmenevä liiallisuus ruokkii keskiluokan moraalisia arvostelmia ja rajoitusyrityksiä. Työväenluokkaisen naisen kohdalla liiallisuus on kytketty erityisesti vulgaarisuuteen. (Skeggs 2004, 102–104.) Skeggs toteaa Pierre Bourdieun tekstiin viitaten, että erityisesti ruumiillisuus on se taso, jolla luokkakohtaiset makutottumukset (engl. *class taste*) kaikkein kiistattomimmin ilmenevät. Keskiluokkaisuuden ilmauksissa kunniallisuuden ja moraalien tuottaminen ulotetaan liiallisuudeksi tulkittuihin muotoihin ja käyttäytymiseen julkisesti koetun ja tuotetun vastenmielisyyden kautta (emt., 102–103).³³

Kuten Skeggs havainnollistaa, vastenmielisyydestä tulee julkinen itsestään selvyys, joka pitää yllä keskiluokan haurasta kunniallisuutta. *White trash* valkoisista alaluokkaa tai valkoista roskaväkeä koskevana terminä ilmaisee suoraan paitsi vastenmielisyyden, myös rinnastuksen likaan ja jätteeseen. (Emt., 103.) *White trash* viittaa selvimmin Yhdysvaltoihin, kun taas Isossa-Britanniassa on puhuttu *chaveista*. Tutkija Imogen Tylerin mukaan brittiläisessä populaarikulttuurissa chavien inhoamisesta on tullut komedioissa, reality-ohjelmissa ja internetin keskustelupalstoilla kultti, jota hän pitää luokkayhteisöllisyyden muotona. Tyler havainnollistaa Sarah Ahmedin inhoamisen politiikkaa koskevaan ajatteluun vedoten, kuinka luokkayhteisöllisyyttä tuetaan toisteen ja affektiivisuuden ilmausten kautta. (Tyler 2006.)

Suomalaisessa kulttuurissa valkoisesta roskaväestä puhuminen on melko vähäistä, kuten sosiaaliluokista suoraan puhuminen ylipäänsäkin. Yhteiskuntaluokkia tutkineet ovat todenneet, että suomalaiset ovat niin tottuneita pitämään omaa kulttuuriaan luokattomana, että luokkaeroja koskevia uskomuksia on vaikea tunnistaa. Klisee, jonka mukaan ”Suomi on yhtä suurta keskiluokkaa”, on vaikuttanut luokkia koskevaa keskusteluilmapiiriä tukkivasti. Suomessa on myös haluttu pitää kiinni siitä ajatuksesta, että kulutukseen ja elämäntapoihin liittyvät erot ovat pieniä, jolloin erottautumisen mahdollistavat kapasiteetit olisivat kehittymättömiä Ranskaan tai Britanniaan verrattuna. (Tolonen 2008, 9.)

White trash -käsitteen soveltumisesta suomalaiseen kulttuuriin voidaan keskustella, mutta suomalaisten naisjulkisten mediakuvastossa on kuitenkin piirteitä, jotka muistuttavat *white trash*in kohdistuvia stereotyyppisiä käsityksiä. Vuoden 2008 aikana ne näkyivät erityisesti show-tanssija ja julkkis Johanna Tukiaisen julkisuuskuvassa ja sitä koskevassa tulkintatyössä. Tukiaisen ehostus- ja pukeutumistyyliä

³³ Toisaalta ideologiset stereotyyppit työväenluokkaisuudesta ovat materiaalia, jota valtavirran kulttuuri työstää mieleisiin tarpeisiin ja esimerkiksi piristämään totuttua ja yleisen hyväksynnän varaan rakentuvaa kuvastoa. Esimerkkinä Skeggs mainitsee *Sex and The City* -sarjan naisten seksuaalisuutta koskevan kuvaston, jossa liiallisuus toimii uudenlaisena kuvaston maustajana. Keskiluokkaisuudessa kontekstissa liiallisuudesta tulee jännittävää ja mielenkiintoista. (Emt., 104–105.)

³⁴ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&start=0&tstart=0

³⁵ portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?messageID=6294603

³⁶ www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1603841,

sekä esiintymistapaa pidetään liioittelevan naisellisenä ja huonon maun mukaisena. Huomionhakuisuus ja tietoinen hankkiutuminen julkisuuteen (tekstiviesteistä virinnyt seksiskandaali Ilkka Kanervan kanssa) on rinnastettu amerikkalaiseen julkkiskulttuuriin, kuten Paris Hiltonin skandaaleihin ja tempauksiin (Ks. esim. *Image* 09/2008).

Jokikunnaksen julkisuuskuva kytkeytyy white trashiin niin sanottua sutturatyyliä koskevan tulkinnan kautta. Jokikunnaksen tyylin ja tottelemattomuuden arvostelussa kiehtovaa on nimenomaan liiallisuudelle ja ruumiillisuudelle osoitettu väsymätön huomio. Liiallisuutta löydettiin hiuksista ja ihosta ("meikkipakkelist").³⁴ Myös itsen esiin tuominen ja näkyvyys ylipäänsä oli liallista – tämä riitti tekemään naisesta "tyrkyn".³⁵

Myös viittaaminen "pissiksiin" on itsessään tulkintaa liiallisuudesta ja yritystä pitää naiseutta sille kulttuurisesti rajatussa tilassa. Pissistä haukutaan siksi, että hän tihkuu seksuaalisuutta, on liallisen kovaääninen ja ampuu muulla tavoin yli tyyliinsä osalta. Pissis viittaa yleiskielessä suomalaisin tyttöihin, jotka kiroilevat, esiintyvät humaltuneina julkisilla paikoilla ja käyttävät muodikkaita ja tiukkoja vaatteita ja paljon meikkiä (ks. www.pissismi.org; Salasuo 2006). Tutkija Marjo Laukkasen mukaan nuorten pissis-puheet nettiyhteisöissä kiinnittävät myös luokkaerojen merkityksiä paikoilleen (Laukkanen 2006). Kulutuskulttuuriin kytkeytyvänä käsitteenä se kuvaa hyvin tyttöjen tyyliille julkisuudessa annettua painoarvoa sekä tarvetta vartioida ja säädellä tyttöjen seksuaalisuutta.

White trashin kuvastossa ilmenevä liiallisuus on kitkakulmassa keskiluokkaisen itsehillinnän ihanteen ja makutottumuksien kultivoimisen idean kanssa. Maun koulumisen periaate lävistää *Idolsin* ohjelma-idea sekä sen oheisjulkisuutta. Ne ovat laajemmin osa elämäntyyliä ja muodonmuutosta korostavien reality-ohjelmien ideologiaa. Beverly Skeggsin mukaan muodonmuutos-ohjelmat ilmentävät keskiluokkaisuutta itsen kehittämisen vaatimuksien kautta ja nostavat moraalisen kunnollisuuden fetissin asemaan (Skeggs 2004). Muodonmuutos-ohjelmissa asiantuntijat, jotka "tuunaavat" taviksista taitavia erityisalojen ammattilaisia, upeita sulhasia, morsiamia tai katseenkestäviä julkimoita edustavat "bourdieuläisittäin" ymmärrettyä erottautumaan pyrkivää keskiluokkaa, taitojen tai tietojen hallitsijaa, joka puolustaa kulttuurista pääomaansa suhteessa taviksiin. Tavikset konnotoivat ohjelmissa tavallisuutta, mutta tavallisuudessa on aina merkittäviä kytkentöjä luokkaan (Nikunen 2007, Paasonen 2007).

Ellen Jokikunnakseen liitetyt "pissis" ja "sutturatyyli" olivat suorimpia ilmauksia tyylin, sukupuolen ja luokan arvolatautuneesta kytkennästä. Iltapäivälehtien nettikeskusteluissa tarkasteltiin tästä näkökulmasta myös koko *Idols*-ohjelman stailausta. Ohjelman stailistia (joka oli Ellen Jokikunnaksen sisko) moitittiin *Iltä-Sanomissa* suttura-tyylin tartuttamisesta myös kilpailun tähtikandidaatteihin. Lehden asiantuntijaraati haukkui Jokikunnaksia "muodin tappojoukoksi". "Kaameaa kasarityyliä", *Iltä-Sanomissa* otsikoitiin. "Pitkän linjan vai-kuttajaksi" määritellyn Outi Brouxin annettiin tuomita koko *Idolsin* stailaus, joka oli "karmeata kasaritorttua kautta linjan".³⁶

Iltä-Sanomien julkaisi "asiantuntijaraatinsa" rankkauksen kauheimista suomalaispukeutujista. Kärkisijoille asetettiin Ellen Jokikunnas

ja Susanna Penttilä. Uutisesta alkoi viestiketju, jossa kirjoittajat sekä haukkuivat että puolustivat Jokikunnaksen pukeutumista. Kommentteissa viitattiin suoraan ”maun koulumiseen”:

Ellenille saisi kyllä kertoa pöytäliinan ja mekon eron. Ylilyöntejä joka suhteessa. Pitäisi älytä, mikä on mautonta ja mikä ei. Työnantajana en ottaisi niin epämääräisesti pukeutuvaa hommiin. Ei.

Ellen Jokikunnas näyttää siltä että ostaisi kaikki vaatteensa Tarjoustalosta, on siis mielestäni tittelinsä ansainnut. En ikinä antaisi Ellenin stylistisiskon stailata itseäni Hanna Pakarisen ja Ellen Jokikunnaksen nähtyäni.

Ellen Jokikunnas. Kuva: MTV3.

³⁷ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=3143&start=0&sourceStart=0

³⁸ www.hs.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=146966&messageID=2529207&

Jotkut kommentoijat eivät olleet ottaneet Jokikunnaksen vaatevalin-toja tosissaan ja pitivät tyyliä "hauskana": "välillä saa vähän hausku-tellakin, jokainen osaa olla tyylikäs myös tarpeen mukaan".³⁷

Myös *Helsingin Sanomien* verkkopalvelun keskusteluissa arvosteltiin *Idolsin* kilpailijoiden stailausta ja tyylisinä toimineen Ida Jokikunnaksen työtä samankaltaisin perustein kuin *Ilta-Sanomien* nettikeskustelussa. *HS*:ssa keskustelijat viittasivat "pissistyyliin", "huonoon makuun", "tanttamaisuuteen", "tälläämiseen" ja "ylimeikkaamiseen". Eräs ohjel-man katsoja viittasi puheenvuorossaan suoraan vaatteiden hintaan:

Julkisuudessa on puhuttu siitä, että pienellä budjetilla ei saa parempaa aikaan. Ei ole muuten totta. Parempaa jälkeä saisi aikaan ihan Hennesin alestakin puoli-ilmaiseksi.

Helsingin Sanomien keskustelupalstalla esitetyt kommentit olivat pidempiä kuin *Ilta-Sanomissa*, ja lisäksi *HS*:ssa kirjoittajat näyttivät perustelevan mielipiteitään pitkälisemmin. Molempien argumentoin-nista nousi kuitenkin hyvin selvästi esiin se, että liiallista naisellisuuden esiintuomista ja seksuaalisuuden korostamista pidettiin huonona. *HS*:ssa pohdittiin seikkaperäisesti myös miesesiintyjien stailaamista, joten huomio ei kohdistunut ainoastaan naisiin.³⁸

Sutturatyylin tuomitseminen sellaisena, kuin se ilmenee tarkastele-missani nettifoorumeissa, muistuttaa likeisesti suomalaisten varhais-nuorten käsityksiä luokan ja tyylin välisestä yhteydestä. Yläasteikäiset suomalaisnuoret tekevät eroja tyttöjen välille kiinnittämällä huomiota erityisesti liiallisuuteen habituksessa: liian lyhyisiin hameisiin tai lii-alliseen innostukseen heteroseksuaalisesta huomiosta. Kuten Sanna Aaltonen on havainnollistanut, yläasteikäinen poika saattaa yhdistää liiallisuuden "köyhimpiin" ja pitää varakkaampien tyttöjen pukeu-tumis- ja meikkaustyyliä hillitympänä. (Aaltonen 2008, 39–40, 52.) Vastenmielisyyden tunteiden ilmaiset nettikeskusteluissa tekevät vastenmielisyydestä julkista ja päivänselvää juuri sillä tavoin kuin Beverly Skeggs väittää – se liittyy liiallisuuden ja vastenmielisyyden toisiinsa siten, että yhteys alkaa näyttäytyä itsestään selvyytensä.

Internetin keskusteluyhteisöjä on tutkittu yleisöjen "kollektiivisen älyn" ilmentäjinä sikäli, kuin niiden on uskottu ilmentävän yleisöjen omaa ponnistelua mediasisältöjen merkityksellistämiseksi. (Jenkins 2006, 84.) *Big Brotherin* keskustelufoorumeja tutkinut Mikko Hauta-kangas on havainnollistanut, miten internet aktivoi televisioyleisöjä ja muovaa katsojuudesta "aktivoitua yleisöyttä" – korostuneen kriittistä ja myös itserefleksiivistä mediaan kohdistuvaa lukutapaa (Hautakangas 2006). Tässä artikkelissa tarkastellut nettikeskustelut ovat kyllä käy-täntö, joka organisoii mediayleisöjen toiminnan muotoja – erityisesti affektiivisuuden ilmauksia. Samalla mediatekstit itsessäänkin alkavat vaikuttaa aktiivisilta: ne kutsuvat yleisöjä kommentoimaan itseään (emt., 25). Nettikommentoinnissa on kuitenkin erityistä niiden välitön yhteys viihdelehdistön puhetapoihin ja sisältöihin – *Ilta-Sanomien* ja *Iltalehden* diskursseihin. Tämän vuoksi ne avaavat näkökulmaa ennen kaikkea yleisön tapaan omaksua ja kierrättää näille julkaisuille tyypil-lisiä puhetapoja, tabloid-tyylisiä agendoja ja ilmauksia.

Älyn käsite sopii huonosti kuvaamaan sitä aktiivisuutta, joka näkyy

keskustelupalstojen affektiivisissä purkauksissa. Näin ollen myös nettikeskustelun politiikkaa tulisi etsiä järkevää keskustelua korostavan julkisuusihanteen (Habermas 2004) sijaan affektien politiikan (Ahmed 2004) alueelta. Tarkastelemisani tyyliuomioissa nettiympäristön interaktiivisuus ja reaaliaikaisuus vaikuttavat suoraan ilmauksien välittömyyteen – ne ovat välittömästi kirjoitettavissa ja luettavissa. Tämä ja internetin kasvottomuuden mahdollistama ”rehellisyys” tuottavat helposti kuvan siitä, että tunteenomaisissa tuhahtuksissa ja spontaaneissa nettihuudahduksissa näyttää puhuvan yleisön todellinen ja teeskentelemätön tahto. Nähdäkseni nettikeskustelujen politiikkaa tulisi etsiä aktiivisesti juuri tältä suunnalta – affektiivisuuden muodoista ja erityisesti nettipalvelujen kyvystä generoida vihantunteita julkisesti.

Tässä artikkelissa on tarkasteltu luokkakohtaisten tyyli-ihanteiden yhteyttä sukupuoleen hyvin rajatussa aineistossa – ainoastaan kuudesta viestiketjusta koostuvassa tilassa iltapäivälehtien internetsivuilla. Silti nämä kuusi viestiketjua ilmentävät samoja ongelmia, joita on internetin kulttuurisessa tutkimuksessa pidetty melko yleisinä: kasvottomuutta ja niin sanotun netiketin eli netissä käytettävien etikettisääntöjen merkitystä (ks. esim. Noppari & al. 2008). Mikko Hautakangas pitää internetin kasvotonta luonnetta syynä siihen, että keskustelupalstojen tunteiden ilmaukset ovat melko armottomia. (Hautakangas 2006, 29). Myös suomalaisten iltapäivälehtien keskustelualueet ovat kaikille avoimia, ja kirjoittajia kuvaa anonymisyys enemmän kuin oman identiteetin esiin tuominen (vrt. muut internetin keskusteluyhteisöt, joissa käyttäjät luovat itselleen identiteettiä, Laukkanen 2006). Voidaan kuitenkin huomauttaa, että sama armottomuus, joka ilmenee netin keskusteluympäristöissä, näkyy myös julkkisjournalismissa pahamaineisuuteen kohdistuvan mielenkiinnon kasvuna (Kyrölä 2002). Siksi se ei ole palautettavissa vain internetin kasvottomuuteen vaan laajemmin kuuluisuuskulttuurissa tapahtuviin painopisteiden muutoksiin. Lisäksi internetin keskustelupalstoja saatetaan moderoida eri tavoin, ja tämä voi vaikuttaa edelleen siihen, miksi toiset palstat vaikuttavat kulttuurisesti ”siistimmiltä” kuin toiset.

On kuitenkin huomionarvoista, että sekä *Ilta-Sanomien* verkkosivuilla ilmoitetaan, että sivujen ylläpitäjä karsii asiattomuksia viestisisällöistä³⁹. Lisäksi *Ilta-Sanomien* sivuilla keskustelijoita varoitetaan erikseen rasisista huomautuksista, yksityishenkilöihin kohdistuvasta kunnianloukkauksesta, toisten haukkumisesta tai palstoilla huutamisesta. Tässä tarkasteltu aineisto herättää kuitenkin kysymyksen siitä, mitä palstan säännöissä mainitulla ”asiallisuudella” ja ”asiattomuudella” tarkoitetaan ja millaista käsitteistöä vaaditaan keskusteluun, joka täyttäisi ”kunnianloukkauksen” kriteerit. Ja ovatko julkkiset sellainen median henkilögalleria, josta puhuttaessa edellä mainittuja sääntöjä noudatetaan yleisten tottumusten mukaan luovasti ja joustavasti?

Lopuksi: Kuka kelpaa turhaksi julkkikseksi?

Tarkastelemisani nettikeskusteluissa juontajuuteen liittyviä vaati-

³⁹ keskustelut.iltasanomat.fi/index.jspa, http://portti.iltalehti.fi/keskustelu/help.jspa

⁴⁰ www.aamulehti.fi/sunnuntai/teema/ihmi-set_paajutut/4738285.shtml

⁴¹ www.city.fi/keskustelut/view.php?id=27679&offset=20

⁴² keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=40&sourceStart=20

⁴³ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=20&sourceStart =

muksia ja kriteerejä tuotettiin korostuneen sukupuolittuneesti. Käsitkset mediassa toimimisesta ja erityisesti kuuluisuuden aseman saavuttamisesta näyttivät olevan napakasti yhteydessä hetero-oletukseen sekä jokseenkin masentaviin näkemyksiin naiselle tarjoutuvasta toimijuudesta viihteen kentällä. Toisaalta toimijuutta koskevaan tulkintaan vaikutti voimakkaasti se, että Jokikunnas rinnastettiin Nikulaan, joka puolestaan kantoi omassa julkisuuskuvassaan äijyyden ideaalimas-kuliinista leimaa. Toisen viihdejuontajan kohdalla keskustelua olisi voitu käydä toisin perustein.

Juontajan ammattia koskevien näkemyksien kannalta ehkä kaikkein kiinnostavimmaksi puheavaruuden osaksi osoittautui *Aamulehden* verkkoartikkeli ”Päivä Elleninä” (*Aamulehti* 14.10.2008).⁴⁰ Artikkelin oli kuvitettu värikkäästi: Jokikunnas esiteltiin lähikuvassa puhaltamassa purkkapalloa, Tavastian takahuoneessa ja ruokakaupassa piilottelemassa banaanitertun takana. Artikkelissa viitattiin Jokikunnakseen ”julkkisjuontajana” ja avattiin näkökulmaa Jokikunnaksen omaan julkisuussuhteeseen. Häntä kuvattiin sekä kuvatasolla että tekstissä korostuneesti katseen kohteena: ihmisten ”tuijotuksen” ja ”vilkuilun” kohteena. Toisella tasolla artikkelissa pohdittiin ihmisten kasvavaa kiinnostusta julkkiksia kohtaan. Artikkelin oli poimittu nuorisokasvatuksen professorin päätelmiä siitä, miksi nuoret haluavat julkisuuteen. Ellen Jokikunnas toimi tekstissä eräänlaisena esimerkkinä julkkiksesta, joka ei itse halua tulla määritellyksi ”julkkikseksi”. Artikkelin haastatteluosuudessa korostettiin, että Jokikunnas ymmärtää itse olevansa ammattimainen juontaja ja että hän suhtautuu julkisuudessa olemiseen tinkimättömän valikoivasti:

Juontajan pitää markkinoida tv -tuotantojaan esiintymällä julkisuudessa. - Tv-tuotantojen ulkopuolella en anna haastatteluja. Ei haittaa, vaikka naamani ei näkyisi lehdissä puoleen vuoteen, Ellen vakuuttaa.

Toimittajan mukaan Jokikunnas ”itse kieltää koskaan edes haaveileensa julkisuudesta. Hänelle ammatinvalinta oli seurausta halusta ilmaista itseään. Teatteriharrastuksesta alkanut ilmaisunhalu kana-voitui juontamiseen, koska Ellen huomasi olevansa siinä ammattitai-toinen.”

Artikkelissa tuotettuja käsityksiä julkisuudessa olemisen syistä ja motiiveista ei voi tarkastella irrallaan niin sanotun turhan julkkiksen käsitteestä. Artikkelissa korostettiin Jokikunnaksen valikoivaa mediassa esiintymistä siinä määrin, että se muistutti puolustuspuhetta: Jokikunnas ei halua leimautua turhaksi julkkikseksi. Turhan julkkiksen käsitteeseen ei kuitenkaan viitattu artikkelissa suoraan.

Turhia julkkiksia koskevat listaukset ovat nettifoorumeissa yleisiä. Jokikunnaksen nimi nostettiin esiin turhana julkkiksena niin *Cityn* keskustelupalstalla⁴¹ kuin *Iltä-Sanomien* keskusteluissakin.⁴² Keväällä 2008 häntä kuvattiin ”ryvettyneeksi” ja ”turhaksi julkkikseksi”, jonka ”aika on ohi”.⁴³

Erään kommentoijan mielestä Ellen oli itsekin pyrkimässä idoliksi, eikä siksi soveltunut tehtävään:

Ellen on liian pollea ja halunnee olla itsekin yksi idoli, ei oikein mahdu enää

juontajan rooliinsa. Lisäksi hänellä on kumma fiksaatio kaksimielisyyksiin, joita tulemme kumminkin näkemään ainakin bakkäriosuuksissa. Ei enää näitä, sä et Ellen oo mikään tyttö enää, sun täytyis tehdä jotain muuta.⁴⁴

Turhan julkkiksen käsite on helppo ymmärtää nimenomaan nykykulttuuria ja siihen liittyvää erottautumisen ja arvostelun hyperbolaa koskevaksi käsitteeksi. On syytä korostaa sitä, että turhan julkkiksen kategoria ei ole johdettavissa suoraan mediassa kiertävistä sisällöistä, ja että se on median itsensä tuottama hierarkia, jota käytetään sisältöjen jäsentämiseen ja arvottamiseen. Suomalaisessa mediakulttuurissa on jo vuosikymmenien ajan laadittu teoreettisia ja arvottavia selityksiä sille, miksi ja miten kuuluisat henkilöt ovat asemansa saavuttaneet. Suomalaisissa lehdissä oli muotoutumassa ymmärrys julkisuudessa esiintyvien ihmisten erilaisista arvoasemista 1970-luvun alkuvuosina. Julkisuuteen alettiin nostaa uusia henkilökuuluisuuksia poliitikkojen, kulttuurivaikuttajien ja taiteilijoiden rinnalle. Näkyvyyttä ja huomiota saivat erityisesti viihdetaitelijat. (Jallinoja 1997, 52–53.) Jukka Gronow, joka vuonna 1972 laati intimiteettisuoja- ja laatimista varten selvityksen suomalaisista aikakauslehdistä (Gronow 1972), eritteli näitä roolien ja funktioiden mukaan eri ryhmiin. Hänen mukaansa julkisuuden henkilöt olivat virkamiehiä ja poliitikkoja, kun taas viihdyttäjät olivat erityisesti skandaalilehdistön kannalta tärkeä ryhmä suomalaisessa julkisuudessa.

Viihdyttäjien ryhmän suhde julkisuuteen oli erityinen: he olivat riippuvaisia saamastaan julkisuudesta ja siinä esiintyminen oli osa heidän ammattiaan. Sensaatiolehdet olivat luoneet vielä oman erityisryhmän yleisemmästä viihdyttäjien ryhmästä – nämä vetosivat yleisöön persoonallaan, paljastamalla itseään lehdistön kautta ja avulla. Heidän yksityiselämänsä suoja oli paljon huonompi kuin virkamiesten tai poliitikkojen – he leikkivät Gronowin sanoin ”piilosilla oloa” lehdistön kanssa. (Emt., 14, 33.) Turha julkkis muistuttaa Gronowin viihdyttäjää sikäli, että tämän käsitetään olevan riippuvainen jatkuvasta julkisesta huomiosta (emt., 14). Sekä netin keskustelupalstojen listaukset että *Aamulehden* julkisjournalismi ammentavat turhan julkkiksen kategoriasta, mutta hiukan eri tavoin. Nettikeskustelussa negatiiviset affektit ovat avoimesti artikuloituja, toisin kuin *Aamulehdessä*.

Brittiläisiä tabloid-lehtiä tutkineen Ian Connellin mukaan yksi tabloid-journalismin toimintatapa on tuhota julkisuudessa työskentelevien henkilöiden kunnioitettavuuden ja auktoriteetin aura. Lehdet asettavat julkkikset moraalisen arvion kohteeksi. Journalismin ei välttämättä tarvita moraalisesta rappiosta todistavia uutisia, sillä käyttövoimaksi riittävät pelkät vihjaukset lankeamisesta – kuten aviorikoksesta. Connell on pitänyt erityisesti television ja tabloid-lehtien välistä suhdetta symbioottisena. Lähtökohtana on ajatus, että tv-julkkikset ovat arvioineet omaa merkitystään liian suureksi, ja lehdet asettivat merkityksen kyseenalaiseksi. (Connell 1991, 241–45.) Katariina Kyrölä rinnastaa suomalaiset julkislehdet näiltä osin saippuaopperoihin: ne ylentävät ja alentavat julkisuuden hahmoja mielensä mukaan, jolloin julkisten elämän kerronnasta tulee ennalta arvaamatonta nousujen ja laskujen vuorottelua. (Kyrölä 2002).

⁴⁴ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=60&sourceS tart=40

⁴⁵ keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=20&sourceStart=

⁴⁶ Länsimaisen kuvakulttuurin historiaa voi suhteuttaa uudempiin tutkimuksiin mediavihteestä. Esimerkiksi Pauliina Tuomi kuvaa naisjuontajan asemaa television peli- ja visailuohjelmissa toteamalla, että tämä on ensisijaisesti edustava ruumis ja toissijaisesti toimiva subjekti (Tuomi 2007, 59). Toisaalta Tuomi korostaa, että monet juontajahahmot rakentavat myös toimijuuttaan tietoisesti suhteessa seksuaalisen halun kohteena olemiseen – seksuaalissävyytteen jutustelun kautta kuten Riitta Väisänen tai Taru Valkeapää (emt., 63).

⁴⁷ Netin keskustelupaltojen merkityksestä julkisuuden henkilöiden maineelle ja ammattiasemille käydään parhaillaan vilkasta keskustelua, kun Susan Ruususeen kohdistuvista ja hänen kunniaansa loukkaavista viesteistä internetin Suomi 24.fi-palstalla langetettiin sakkorangaistuksia niitä kirjoittaneille henkilöille.

Suomalaisten iltapäivälehtien nettikeskustelussa tabloid-journalismille ominainen auktoriteetin mitätöinti on usein joko kommenttiketjun lähtökohta tai lopputulos. Ellen Jokikunnaksen kohdalla *Ilta-Sanomien* kommentteissa juontajan käytöstä arvosteltiin ”pikkujulkikselle” ominaisena:

Minusta Ellenin ulosanti on rivo ja se nainen on niin vanha, että pitäisi osata olla kiroilematta ja öykkäröimättä. Jotkut kuvittelevat olevansa maailman omistajia kun ovat suomalaisia pikkujulkiksia.⁴⁵

Samalla kun naistoimijan asema viihdekulttuurissa rakentuu suhteessa katseen kohteena olemisen historiaan⁴⁶, erityisesti naisiin kohdistuvan sutturatyylin arvostelusta on tullut suomalaisen viihdekulttuurin näkyvä osa. Sitä tuotetaan iltapäivä- ja julkislehdissä sekä internetin keskustelupalstoilla. Esimerkiksi Johanna Tukiaisen ja Susan Ruususen julkinen arvostelu⁴⁷ ja erityisesti arvostelussa käytetyt arvon kriteerit tulee nähdä osana keskiluokkaisuuden päättymättömältä vaikuttavaa projektia: keskiluokkaisen katseen ja moraalisen tuomion kohteena ovat ala-arvoisena pidetty viihdekulttuuri ja erityisesti sen naisetustajat.

Vaikka turhan julkiksen asema ei ole rajattu koskemaan ainoastaan naisia (onhan kategoriaan laskettu myös suomalaisia miesjulkiksia, kuten vaikkapa Matti Nykänen), on turhalle julkikselle varattu positiio kuitenkin luonteeltaan sukupuolittunut. Katseiden ja arvostelun kohteeksi asetettu, passiivisena pidetty objekti on länsimaisen media-kulttuurin historiassa mielletty feminiiniseksi positioksi. Viimeistään tullessaan turhaksi julkikkiseksi kuuluisuus menettää osan toimijuudesta ja uskottavuudestaan.

Olen tässä artikkelissa tarkastellut tyyliuomioiden sidonnaisuutta luokkaan. Vaikka sutturatyylillä ja erityisesti naisen seksuaalisuuteen kohdistuvalla arvostelulla on ilmeinen yhteytensä luokkakohtaiseen erottautumiseen, tässä tekemäni analyysin pohjalta on hyvin vaikea tehdä tarkempia päätelmiä tyylin ja luokan välisestä suhteesta. Toisin sanoen on vaikea vastata kysymykseen siitä, miten luokka tyyliuomioissa lopulta toteutuu: tuleeko luokka olemassa olevaksi tyylin tuomioiden kautta? Näin ajatellen luokka toteutuu ja tulee olemassa olevaksi tyyllissä. Vai pitäisikö tyyli ymmärtää paikaksi, jossa luokka on mukana lähinnä vain viitteellisellä tasolla? Tässä esitetyn analyysin perusteella on mahdotonta päätellä, voidaanko tyylin kautta tuottaa sosiaaliluokkaa ja luokkakohtaisia eroja vai jääkö tyyli ja sen ilmaus lopulta vain sosiaaliluokan symboliseksi ilmentäjäksi.

Toisteisuus tekee sutturatyylin ja siihen sisällytettyjen luokkakohtaisten käsityksien välisestä liitosta niin arkista, että sitä on vaikea pysähtyä kyseenalaistamaan. Tyylin, luokan ja sukupuolen suhteita koskevilla artikulaatioilla on merkitystä myös mediaviihteen ammatillisuutta koskevien käsityksien tuottamisessa. On syytä pysähtyä pohtimaan, voidaanko turhia julkiksia nimeävä journalismi ja nettikeskustelu ohittaa mediavihteeseen kuuluvana harmittomana höpötyksenä. Käsitykseni mukaan sitä tulisi lukea oireena kuuluisuuskulttuurin sukupuolittamisesta ja sen taustalla vaikuttavien luokkakohtaisten ideaalien vakiinnuttamisesta.

Lähteet

Verkkosivut

portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=412565&tstart=0
portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?messageID=6294603
portti.iltalehti.fi/keskustelu/thread.jspa?threadID=447545&tstart=0
www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1391959
www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1391182
www.iltasanomat.fi/viihde/uutinen.asp?id=1575339
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&showAllMessages=true
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=11245&showAllMessages=true
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=3143&showAllMessages=true
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=40&sourceStart=20
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=20&sourceStart =
keskustelut.iltasanomat.fi/thread.jspa?threadID=5765&start=60&sourceStart=40
www.mtv3.fi/ohjelmat/idols2008/uutiset.shtml?735465
www.suomenkuvalehti.fi/etusivu/taiteet-ja-ihmiset/elokuva/cannes-sai-maistaa.aspx
www.hs.fi/keskustelu/thread.jspa
threadID=146966&messageID=2529207&
www.city.fi/keskustelut/view.php?id=27679&offset=20
www.aamulehti.fi/sunnuntai/teema/ihmiset_paajutut/4738285.shtml
www.pissismi.org
www.americanidol.com

Muu aineisto

Partanen, Anu & Kamu, Kaapo: ”Tähti”. *Image* 9/2008, 32–43.

Kirjallisuus

Aaltonen, Sanna (2008) Itseluottamusta, varovaisuutta ja vaaraa. Yhteiskuntaluokka ja tyttöjen tulkinnat sukupuolisesta häirinnästä. Teoksessa Tarja Tolonen (toim.) *Yhteiskuntaluokka ja sukupuoli*. Tampere: Vastapaino.

Ahmed, Sara (2004) *Cultural Politics of Emotion*. London and New York: Routledge.

Bahtin, Mihail (1995) *François Rabelais – keskiajan ja renessanssin nauru*. Helsinki: Taifuuni.

Bourdieu, Pierre (1984) *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. La distinction: critique sociale du jugement, 1979. Kääntänyt Richard Rice. London: Routledge & Kegan Paul.

Coetes, Norma (1997) (R)evolution Now? Rock and the political potential of gender. Teoksessa Sheila Whiteley (toim.) *Sexing the Groove. Popular Music and Gender*. London and New York: Routledge.

Connell, Ian (1991) Tales of tellyland: the popular press and television in the UK. Teoksessa Peter Dahlgren & Colin Sparks (toim.) *Communication and Citizenship. Journalism and the Public Sphere in the New Media Age*. London and New York: Routledge.

- Davis, Natalie Zemon (1995) *Society and Culture in Early Modern France. Eight Essays By Natalie Zemon Davis*. Cambridge and Oxford: Polity Press.
- Elfving, Sari (2008) *Taikalaatikko ja tunteiden tulkit. Televisio-ohjelmia ja -esiintyjää koskeva kirjoittelu suomalaisissa lehdissä 1960- ja 70-luvuilla*. Tampere: Tampere University Press.
- Frith, Simon & McRobbie, Angela (1996) *Rock and Sexuality*. Teoksessa Simon Frith & Andrew Goodwin (toim.) *On Record. Rock, Pop, and the Written Word*. London and New York: Routledge.
- Gronow, Jukka (1972) *Aikakauslehdistön henkilöaineisto erityisesti intimitteettisuojan kannalta tarkasteltuna*. Sarja M 17. Helsinki: Kriminologinen tutkimuslaitos.
- Habermas, Jürgen (2004) *Julkisuuden rakennemuutos. Tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta*. Suomentanut Veikko Pietilä. Tampere: Vastapaino.
- Hautakangas, Mikko (2006) Aktivoitu yleisö Suomen Big Brotherin internet-keskustelupalstalla. *Tiedotustutkimus* 29:4, 24–40.
- Hill, Anette (2005) *Reality TV. Audiences and Popular Factual Television*. London and New York: Routledge.
- Jallinoja Riitta (1997) *Moderni säädyllisyys. Aviosuhteen vapaudet ja sidokset*. Helsinki: Gaudeamus.
- Jenkins, Henry (2006) *Convergence Culture. Where old and new media collide*. New York and London: New York University Press.
- Kantola, Katarina (2003) Sopuisia ja äänekkäitä keskusteluita. *Rock-lehti Rumban* naiskuvat. *Tiedotustutkimus* 26:4–5, 51–61.
- Kuusi, Matti (1974) Johdatus idolianalyysiin. Teoksessa Seppo Knuutila (toim.) *Aika on aikaa... Tutkielma Poploresta*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kyrölä, Katariina (2002) Playboy-viulisti ja porno-ori. Ruumiillisia rajanylityksiä julkisesityksissä. *Tiedotustutkimus* 25:2, 34–49.
- Laukkanen, Marjo (2006) *Sähköinen seksuaalisuus. Tutkimus tyttöydestä nettikeskusteluissa*. Lapin Yliopisto. Taiteiden tiedekunta. www.ulapland.fi/includes/file_download.asp?depid=23478&fileid=12270&file=20080103135219.pdf&pdf=1
- Marshall, David P. (1997) *Celebrity and Power. Fame in Contemporary Culture*. Minneapolis and London: University of Minnesota Press.
- Nikunen, Kaarina (2007) Kompuroivat perheet hajoilevissa taloissaan eli tavallisuuden representaatiot *Hauskoissa kotivideoissa*. *Lähikuva* 2/2007, 27–45.
- Noppi, Elina; Uusitalo, Niina; Kupiainen, Reijo & Luostarinen, Heikki (2008) *”Mä oon nyt online!” Lasten mediaympäristö muutoksessa*. Journalismin tutkimusyksikkö. Tiedotusopin laitos, Tampereen Yliopisto.
- Oinonen, Paavo (2009) Kateederilta lähelle kuulijaa: Varhaisen radiopuheen haasteita ja muutoksia. *Lähikuva* 2/2009.
- Paasonen, Susanna (2007) Tavikset tapetilla: elämäntyö- ja muutosohjelmat ja omannäköisyyden paradoksi. *Lähikuva* 2/2007, 46–67.
- Rautiainen-Keskustalo, Tarja (2007) Kun taloudesta tuli rock’n’rollia – populaarin ja talouden artikulaatioista elämysyhteiskunnassa. *Kulttuurintutkimus* 1/2007, 3–12.
- Rowe, Kathleen (1995) *The Unruly Woman. Gender and the Genres of Laughter*. Austin: University of Texas Press.
- Saarenmaa, Laura (2005) Käsi sydämellä, povi paljaana. Iltapäivälehtien kansikuvatytöjen avomieliset tunnustukset. Teoksessa Kaarina Nikunen, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.) *Jokapäiväinen pornomme. Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino.
- Saarenmaa, Laura (2007) Kuka muistaa Liana-Kaarinaa? Elokuvatähteyks ja seksi 1960- ja 70-lukujen suomalaisessa populaarijournalismissa. *Lähikuva* 4/2003, 23–35.

Salasuo, Mikko (2006) *Atomisoitunut sukupolvi. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Skeggs, Beverly (2004) *Class, Self, Culture*. London and New York: Routledge.

Stallybrass, Peter & White, Allon (1986) *The Politics and Poetics of Transgression*. London: Methuen.

Stenström, Sirpa (1996) *"Jatkoaika" mielihyvän tuottajana – viihteen sisällön muutos 1960-luvulla*. Tiedotusopin pro gradu. Tampereen yliopisto.

Tolonen, Tarja (2008) *Yhteiskuntaluokka: menneisyyden dinosauruksen kolinaa? Teoksessa Tarja Tolonen (toim.) Yhteiskuntaluokka ja sukupuoli*. Tampere: Vastapaino.

Tuomi, Pauliina (2007) *Juontajuus 2000-luvun "televisiojätteessä"? – juontajan rooli interaktiivisissa tv-mobiilipeleissä ja soittovisoissa*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen pro gradu -tutkielma. Turun Yliopisto.

Tyler, Imogen (2006) *Shav Scum. The Filthy Politics of Social Class in Contemporary Britain*. *M/C Journal* 9:5, <http://www.journal.media-culture.org.au/0610/09-tyler.php>